

Domácí násilí

Aktuální k 31. březnu 2025

Článek 2 Úmluvy

1. Právo každého na život je chráněno zákonem. (...)

Článek 3 Úmluvy

Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.

Článek 8 Úmluvy

1. Každý má právo respektování svého soukromého a rodinného života (...).

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu (...) ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.

Článek 14 Úmluvy

Užívání práv a svobod přiznaných touto Úmluvou musí být zajištěno bez diskriminace založené na jakémkoli důvodu, jako je pohlaví (...).

Obecné zásady

Pozitivní povinnosti státu na poli článku 2 Úmluvy

Obecně

„161. Problematika domácího násilí, které může mít různé podoby, od fyzického napadání až po sexuální, ekonomické, citové nebo verbální zneužívání, jde nad rámec okolností jednotlivých případů. Jedná se o obecný problém, který se v různé míře týká všech členských států a který se ne vždy dostává na veřejnost, neboť k násilí dochází často v rámci osobních vztahů nebo uzavřených komunit a týká se různých rodinných příslušníků, ačkoli drtivou většinu obětí tvoří ženy (...).

162. V příslušných mezinárodních materiálech panuje shoda v tom, že k poskytnutí účinné ochrany a záruk obětem domácího násilí je třeba přijmout komplexní právní a jiná opatření (...).

163. V tomto ohledu jsou obzvlášť zranitelné děti, které jsou oběťmi domácího násilí, a proto mají nárok na ochranu ze strany státu v podobě účinného odstrašení od takových závažných porušení osobní integrity (...).

164. Existence skutečného a bezprostředního ohrožení života (...) musí být posuzována s náležitým přihlédnutím ke konkrétnímu kontextu domácího násilí. V takové situaci jde především o zohlednění pokračujících epizod násilí v rodině jako celku (...). Soud proto považuje za nezbytné objasnit, co znamená zohlednění specifického kontextu a dynamiky domácího násilí v rámci tzv. Osmanova testu [*Osman proti Spojenému království*, č. 25829/94, rozsudek velkého senátu ze dne 28. října 1998] (...).

a) Povinnost reagovat urychleně

„165. (...) od vnitrostátních orgánů se očekává okamžitá reakce na tvrzené domácí násilí (...). Pokud Soud zjistil, že orgány po obdržení stížnosti na domácí násilí neprodleně nezakročily, rozhodl, že tato nečinnost zbavila stížnost jakékoli účinnosti a vytvořila situaci beztrestnosti, která napomáhá opakování násilných činů (...).

166. Nadto je případům domácího násilí nutné věnovat zvláštní pozornost (...).

b) Povinnost posoudit rizika

„167. (...) podle článku 51 Istanbulské úmluvy jsou posouzení rizika smrtelnosti, závažnosti situace a rizika opakovaného násilí rozhodujícími prvky prevence v případech domácího násilí (...). (...) podle GREVIO by příslušné orgány měly takové posouzení rizika u obětí provádět od okamžiku přijetí stížnosti, a to v ideálním případě za použití standardizovaných, mezinárodně uznávaných a na výzkumu založených nástrojů s předem stanovenými otázkami, které by měly orgány systematicky klást a odpovídat na ně. Zavedený systém by měl úředníkům orgánů činných v trestním řízení poskytnout jasné pokyny a kritéria, jimiž se řídí opatření nebo zásahy v citlivých situacích (...).

168. (...) aby orgány mohly vědět, zda existuje skutečné a bezprostřední riziko ohrožení života oběti domácího násilí (...), mají povinnost provést posouzení rizika smrtelnosti, které je autonomní, proaktivní a komplexní.

169. Výrazy ‚autonomní‘ a ‚proaktivní‘ odkazují na požadavek, aby se orgány nespolehaly pouze na vnímání rizika ze strany oběti, ale aby je doplnily vlastním posouzením. Vzhledem k výjimečné psychologické situaci, v níž se oběti domácího násilí nacházejí, je totiž povinností orgánů, které případ zkoumají, klást relevantní otázky, aby získaly všechny relevantní informace, včetně informací od jiných státních orgánů, a nespolehat se na to, že oběť uvede všechny relevantní podrobnosti (...).

170. (...) jakmile jsou na situaci upozorněny, nemohou se vnitrostátní orgány spolehat na postoj oběti, že nepřijmou odpovídající opatření, která by mohla zabránit pravděpodobnosti, že agresor uskuteční své hrozby vůči tělesné integritě oběti. Jakékoli posouzení rizika nebo rozhodnutí o opatřeních, která mají být přijata, proto nesmí záviset pouze na prohlášení oběti. Ačkoli se Soud domnívá, že vlastní vnímání rizika, kterému oběť čelí, je relevantní a orgány ho musí vzít v úvahu jako výchozí bod (...), nezabývá to orgány v souladu s jejich povinností prověřit tvrzení o domácím násilí z vlastní iniciativy závazku aktivního shromažďování a posuzování informací o všech relevantních rizikových faktorech a prvcích případu. 171. ‚Komplexnost‘ v kontextu hodnocení rizik je prvek, který by měl charakterizovat každé úřední vyšetřování, a je stejně důležitý i v případech domácího násilí. (...) ačkoli je v každém případě zásadní úsudek dobře vyškolených úředníků orgánů činných v trestním řízení, může ke komplexnosti posouzení rizik ze strany orgánů přispět použití standardizovaných kontrolních seznamů, které uvádějí konkrétní rizikové faktory a byly vypracovány na základě důkladného kriminologického výzkumu a osvědčených postupů v případech domácího násilí (...).

172. (...) je důležité, aby orgány, které se zabývají oběťmi domácího násilí, absolvovaly pravidelná školení a zvyšovaly povědomí, zejména pokud jde o nástroje pro posuzování rizik, aby porozuměly dynamice domácího násilí, a mohly tak lépe posoudit a vyhodnotit případné existující riziko, vhodně reagovat a zajistit rychlou ochranu (...).

173. (...) pokud je domácím násilím postiženo více osob, ať už přímo nebo nepřímo, musí být každé posouzení rizik vhodné k systematické identifikaci a řešení všech potenciálních obětí (...). Při provádění posouzení by orgány měly mít na paměti možnost, že výsledkem může být různá míra rizika pro každou z nich.

174. (...) orgány činné v trestním řízení by měly sdílet informace o rizicích a koordinovat podporu se všemi dalšími příslušnými zúčastněnými stranami, které přicházejí do pravidelného kontaktu s ohroženými osobami, včetně učitelů v

případě dětí (...). (...) orgány by měly oběť (oběti) informovat o výsledku posouzení rizik a v případě potřeby poskytnout rady a pokyny ohledně dostupných právních a operativních ochranných opatření.

175. (...) jsou často pozorovanými vzorci po sobě jdoucí cykly domácího násilí, často se zvyšující se četností, intenzitou a nebezpečností v průběhu času (...). (...) pachatel, který má záznam o domácím násilí, představuje značné riziko dalšího a možná smrtelného násilí (...). Na základě toho, co je dnes známo o dynamice domácího násilí, se může chování pachatele stát předvídatelnějším v situacích jasné eskalace takového násilí. Tyto obecné poznatky o domácím násilí a rozsáhlý výzkum, který je v této oblasti k dispozici, musí orgány náležitě zohlednit při posuzování rizika další eskalace násilí, a to i po vydání zákazu a ochranného příkazu.

176. Pojem ‚bezprostřední‘ se nedá přesně definovat. (...) Soud tedy ve své judikatuře k této otázce již použil pojem ‚bezprostřední riziko‘ pružněji než v tradičních situacích typu *Osman*, přičemž zohlednil běžnou trajektorii eskalace v případech domácího násilí, i když v daném případě nebylo možné předvídat přesný čas a místo útoku. Soud však zdůrazňuje, že na orgány nesmí být uvalena nemožná nebo nepřiměřená zátěž (...).

c) Povinnost přijmout operativní preventivní opatření

„177. (...) pokud orgány zjistí, že existuje skutečné a bezprostřední riziko ohrožení života jedné nebo více identifikovaných osob, vzniká jim pozitivní povinnost přijmout operativní opatření.

178. Taková operativní preventivní a ochranná opatření mají co nejrychleji zabránit nebezpečné situaci (...).

179. To, zda mají orgány v kritickém okamžiku rozhodování o tom, jak reagovat na situaci domácího násilí, k dispozici dostatečná operativní opatření podle zákona a v praxi, úzce souvisí s otázkou přiměřenosti právního rámce (...). Jinými slovy, soubor dostupných právních a operativních opatření musí dotčeným orgánům poskytovat dostatečnou škálu opatření, z nichž si mohou vybrat a která jsou přiměřená a úměrná vyhodnocené míře (smrtelného) rizika. (...)

180. (...) plány řízení rizik a koordinované podpůrné služby pro oběti domácího násilí se v praxi ukázaly jako cenné, neboť umožňují orgánům přijmout odpovídající preventivní operativní opatření, jakmile je riziko zjištěno. To zahrnuje rychlé sdílení informací mezi příslušnými zúčastněnými stranami. Pokud jsou do případu zapojeny děti nebo je zjištěno, že jsou ohroženy, měly by být co nejdříve informovány orgány ochrany dětí, jakož i školy a/nebo jiná zařízení péče o děti (...). Řádná preventivní reakce často vyžaduje koordinaci mezi více orgány (...).

181. Jako další preventivní opatření považuje Soud za žádoucí léčebné programy pro pachatele. (...) Článek 16 Istanbulské úmluvy ukládá smluvním státům povinnost vypracovat preventivní intervenční a léčebné programy, které pomohou pachatelům změnit jejich postoje a chování, aby se zabránilo dalším projevům domácího násilí.“

Shrnutí povinností státních orgánů v souvislosti s domácím násilím

„190. (...) Orgány musí zjistit, zda existuje skutečné a bezprostřední ohrožení života jedné nebo více identifikovaných obětí domácího násilí, a to provedením samostatného, proaktivního a komplexního posouzení rizik (...). Reálnost a bezprostřednost rizika musí být posouzena s náležitým přihlédnutím ke konkrétnímu kontextu případů domácího násilí (...). Pokud je výsledkem posouzení rizika, že existuje reálné a bezprostřední ohrožení života, vzniká povinnost orgánů přijmout preventivní operativní opatření. Tato opatření musí být adekvátní a přiměřená míře vyhodnoceného rizika (...).“

Kurt proti Rakousku

č. 62903/15, rozsudek velkého senátu ze dne 15. června 2021

Bliže viz tematickou příručku [Sexuální násilí](#)

Pozitivní povinnosti státu na poli článku 3 Úmluvy

Práh závažnosti

„75. (...) kromě fyzických zranění je důležitým aspektem domácího násilí také psychický dopad (...). Článek 3 se netýká výhradně způsobení fyzické bolesti, ale také duševního utrpení, které je způsobeno vyvoláním stavu úzkosti a stresu jinými prostředky než tělesným napadením (...). Strach z dalších útoků může být dostatečně závažný, aby obětem domácího násilí způsobil utrpení a úzkost, které mohou dosáhnout minimálního prahu pro aplikaci článku 3 (...).“

Pozitivní povinnosti státu

„78. (...) pozitivní povinnosti orgánů podle článku 3 Úmluvy zahrnují zaprvé povinnost zavést legislativní a regulační rámec ochrany; zadruhé, za určitých přesně vymezených okolností, povinnost neprodleně reagovat na oznámení o domácím násilí a přijmout operativní opatření na ochranu konkrétních osob před rizikem špatného zacházení; a zatřetí, povinnost provést účinné vyšetřování sporných tvrzení týkajících se každého případu takového špatného zacházení. Obecně řečeno, první dva aspekty těchto pozitivních povinností jsou klasifikovány jako ‚hmotněprávní‘, zatímco třetí aspekt odpovídá pozitivní ‚procesní povinnosti státu‘ (...).

86. (...) povinnost státu v případech, kdy se jedná o akty domácího násilí, obvykle vyžadují, aby orgány přijaly opatření v oblasti trestněprávní ochrany. Taková opatření zahrnují zejména kriminalizaci násilných činů v rodině stanovením účinných, přiměřených a odrazujících sankcí. Postavení pachatelů před soud slouží k tomu, aby takové činy nezůstaly bez povšimnutí příslušných orgánů, a k účinnému odrazování od nich (...). Této povinnosti mohou vyhovět různá legislativní řešení v oblasti trestního práva za předpokladu, že ochrana před domácím násilím zůstane účinná. Domácí násilí tak může být ve vnitrostátním právním systému kategorizováno jako samostatný trestný čin nebo jako přitěžující prvek jiných trestných činů (...).

95. V příslušných mezinárodních materiálech panuje obecné přesvědčení, že k tomu, aby byla obětem domácího násilí poskytnuta účinná ochrana a záruky, je třeba přijmout komplexní právní a jiná opatření (...). (...) soubor dostupných právních a operativních opatření musí dotčeným orgánům poskytovat dostatečnou škálu opatření, z nichž si mohou vybrat a která jsou přiměřená a úměrná míře rizika, jež byla vyhodnocena v okolnostech případu (tamtéž, § 179).

103. Státní orgány mají povinnost přijmout opatření na ochranu jednotlivce, jehož fyzická nebo psychická integrita je ohrožena trestnými činy rodinného příslušníka nebo partnera (...). Zásah orgánů do soukromého a rodinného života může být za určitých okolností nezbytný k ochraně zdraví a práv oběti nebo k zabránění trestné činnosti. Je třeba posoudit riziko skutečného a bezprostředního ohrožení, o kterém se dozvěděly vnitrostátní orgány, s náležitým přihlédnutím ke konkrétnímu kontextu domácího násilí. V takové situaci se nejedná pouze o povinnost poskytnout obecnou ochranu společnosti, ale především o zohlednění opakování po sobě jdoucích epizod násilí v rodině. (...)

104. Soud (...) objasnil rozsah pozitivní povinnosti státu předcházet riziku opakování násilí v souvislosti s domácím násilím (...).

114. (...) povinnost vést účinné vyšetřování všech případů domácího násilí je základním prvkem povinností státu podle článku 3 Úmluvy. Aby bylo takové vyšetřování účinné, musí být rychlé a důkladné; tyto požadavky se vztahují na řízení jako celek, včetně fáze soudního řízení (...). Orgány musí podniknout veškeré přiměřené kroky k zajištění důkazů týkajících se incidentu, včetně forenzních důkazů. Při řešení případů domácího násilí je vyžadována zvláštní pečlivost a v průběhu domácího řízení musí být zohledněna specifická povaha domácího násilí. Povinnost státu vyšetřovat nebude splněna, pokud ochrana poskytovaná vnitrostátním právem existuje pouze teoreticky; především musí účinně fungovat i v praxi, a to vyžaduje rychlé vyšetření případu bez zbytečných průtahů (...). Zásada účinnosti znamená, že vnitrostátní soudní orgány nesmí v žádném případě dopustit, aby způsobené fyzické nebo psychické utrpení zůstalo bez trestu. To je zásadní pro udržení důvěry veřejnosti v právní stát a jeho podporu a pro zabránění jakémukoli zdání, že orgány tolerují násilné činy nebo se na nich podílejí (...).“

Tunikova a ostatní proti Rusku

č. 55974/16 a 3 další, rozsudek ze dne 4. prosince 2021

Pozitivní povinnosti státu na poli článku 8 Úmluvy

„60. (...) Podle článku 8 mají státy povinnost chránit fyzickou a morální integritu jednotlivce před jinými osobami. Za tímto účelem mají udržovat a v praxi uplatňovat přiměřený právní rámec poskytující ochranu před násilnými činy soukromých osob (...).“

A. proti Chorvatsku

č. 55164/08, rozsudek ze dne 14. října 2010

„57. (...) pozitivní závazky států - v některých případech podle článků 2 nebo 3 a v jiných případech podle článku 8 posuzovaného samostatně nebo v kombinaci s článkem 3 Úmluvy - zahrnují: a) povinnost vytvořit a v praxi uplatňovat přiměřený právní rámec poskytující ochranu před násilím ze strany soukromých osob; b) povinnost přijmout přiměřená opatření k odvrácení skutečného a bezprostředního rizika opakovaného násilí, o kterém orgány věděly nebo měly vědět, a c) povinnost provést účinné vyšetřování násilných činů (...).“

58. (...) státy mají pozitivní povinnost zavést a účinně uplatňovat systém postihující všechny formy domácího násilí a poskytnout obětem dostatečné záruky (...). V relevantních mezinárodních materiálech panuje shoda v tom, že k poskytnutí účinné ochrany a záruk obětem domácího násilí jsou nezbytná komplexní právní a jiná opatření (...).

60. (...) soubor dostupných právních a operativních opatření musí dotčeným orgánům poskytovat dostatečnou škálu opatření, z nichž si mohou vybrat a která jsou přiměřená.“

Malagić proti Chorvatsku

č. 29417/17, rozsudek ze dne 17. listopadu 2022

Riziko opakovaného násilí

„105. Soud vzal v úvahu zejména následující faktory, aby zjistil, že státní orgány si měly být vědomy rizika opakovaného násilí: násilné chování pachatele v minulosti a nedodržování podmínek ochranného příkazu (...), eskalace násilí představující trvalé ohrožení zdraví a bezpečnosti obětí (...), přístup pachatele ke zbraním (...) a opakované prosby obětí o pomoc prostřednictvím tísňových volání, formálních stížností a žádostí adresovaných vedoucímu policejního orgánu (...).“

Tunikova a ostatní proti Rusku

č. 55974/16 a 3 další, rozsudek ze dne 4. prosince 2021

Posouzení námitky diskriminace

„110. S ohledem na podmínky specializovaných právních nástrojů – především [Úmluvy CEDAW](#) a práci Výboru CEDAW (...) násilí na ženách, včetně domácího násilí, je formou diskriminace žen. Pokud stát nechrání ženy před domácím násilím, porušuje jejich právo na rovnou právní ochranu, a to bez ohledu na to, zda je takové selhání úmyslné či nikoliv (...). Ve svém obecném doporučení č. 19 (1992) o násilí na ženách Výbor CEDAW objasnil, že definice diskriminace žen v článku 1 [Úmluvy CEDAW](#) zahrnuje násilí založené na pohlaví, které je chápáno jako násilí, které je namířeno proti ženě, protože je žena, nebo které se žen dotýká nepřiměřeně' (...). O dvacet pět let později potvrdilo [obecné doporučení Výboru č. 35 \(2017\)](#), že zákaz genderově podmíněného násilí na ženách jako formy diskriminace žen se vyvinul v zásadu mezinárodního obyčejového práva (...).

111. Pokud jde o rozložení důkazního břemene v případech diskriminace, Soud rozhodl, že jakmile žadatel prokáže, že došlo k rozdílnému zacházení, je na žalované vládě, aby prokázala, že toto rozdílné zacházení lze odůvodnit (...).

V kontextu násilí na ženách, pokud bylo zjištěno, že postihuje ženy nepřiměřeně, přechází břemeno na vládu, aby prokázala, jaká nápravná opatření vnitrostátní orgány zavedly k nápravě znevýhodnění spojeného s pohlavím a k zajištění toho, aby ženy mohly vykonávat a plně požívat všechna lidská práva a svobody na rovnoprávném základě s muži. (...) prosazování rovnosti žen a mužů je dnes hlavním cílem v členských státech Rady Evropy (...). Hmotněprávní rovnosti žen a mužů lze dosáhnout pouze genderově citlivým výkladem a aplikací ustanovení Úmluvy, které zohledňují faktické nerovnosti mezi ženami a muži a způsob, jakým ovlivňují život žen. Článek 14 nezakazuje členskému státu zacházet se skupinami odlišně za účelem nápravy ‚faktické nerovnosti‘ mezi nimi; za určitých okolností může totiž neúspěšný pokus o nápravu nerovnosti prostřednictvím odlišného zacházení sám o sobě vést k porušení tohoto článku (...).

113. V případech domácího násilí se Soud odvolává na zprávy mezinárodních a místních lidskoprávních organizací, periodické zprávy Výboru CEDAW, a statistické údaje úřadů a akademických institucí, aby prokázaly existenci zjevných indicií, že domácí násilí postihuje především ženy a že obecný přístup místních orgánů - například způsob, jakým se zachází se ženami na policejních stanicích, když oznámí domácí násilí, a pasivita soudů při poskytování účinné ochrany obětem - vytváří klima, které domácímu násilí napomáhá (...). K podobnému závěru dospěl Soud i v dalších případech, kdy vnitrostátní orgány nedocenily závažnost a rozsah problému domácího násilí. Konstatoval, že jejich jednání přesáhlo rámec pouhého selhání nebo prodlení při řešení násilí na ženách a znamenalo opakování jednání, které takové násilí schvalovalo a odráželo diskriminační přístup k obětem z důvodu jejich pohlaví (...).

114. Jakmile se prokáže rozsáhlá strukturální předpojatost, jako tomu bylo ve výše uvedených případech, nemusí žadatelka prokazovat, že se stala také obětí individuální předpojatosti. Pokud však neexistují dostatečné důkazy potvrzující diskriminační povahu právních předpisů a postupů nebo jejich účinků, bude k prokázání nároku na diskriminaci zapotřebí prokázána podjatost všech úředníků, kteří se případem oběti zabývají. V případě neexistence takového důkazu skutečnost, že nebyly dodrženy všechny nařízené nebo doporučené sankce a opatření, sama o sobě neodhaluje existenci diskriminačního záměru na základě pohlaví (...).

Volodina proti Rusku

č. 41261/17, rozsudek ze dne 9. července 2019

Ratifikace tzv. Istanbulské úmluvy

„121. (...) i když Soud opakuje, že jeho úlohou není vyjadřovat se k tomu, zda by smluvní stát měl ratifikovat mezinárodní smlouvu, neboť to je výlučně politické rozhodnutí (...), odmítnutí bulharských orgánů ratifikovat tzv. Istanbulskou úmluvu (...) lze přesto považovat za ukazatel úrovně jejich odhodlání účinně bojovat proti domácímu násilí.“

A. E. proti Bulharsku

č. 53891/20, rozsudek ze dne 23. května 2023

Ochrana dětí před domácím násilím

„51. (...) respektování důstojnosti dětí nemůže být zajištěno, pokud vnitrostátní soudy přijmou jakoukoli formu ospravedlnění týrání včetně tělesného trestu, který je zakázán podle článku 3. V tomto kontextu Soud považuje za nezbytné, aby členské státy usilovaly o výslovnou a komplexní ochranu důstojnosti dětí, což v praxi vyžaduje adekvátní právní rámec poskytující ochranu dětí proti domácímu násilí spadajícímu do rámce článku 3, včetně a) účinné prevence proti takovým závažným porušením osobní integrity, b) přiměřených kroků k prevenci týrání, o kterém orgány věděly

nebo měly mít vědomost, a c) účinných oficiálních vyšetřování, kdy jednotlivec vznesl hájitelné tvrzení ohledně týrání (...).“

D. M. D. proti Rumunsku

č. 23022/13, rozsudek ze dne 3. října 2017

Bliže viz tematickou příručku [Nepřijatelnost tělesného trestání dětí](#)

„62. (...) Istanbulská úmluva vyžaduje, aby byly případy domácího násilí zohledněny při určování práva na péči o děti a práva na styk, aby bylo zajištěno, že jakákoli opatření jsou v nejlepším zájmu dítěte, a zejména že je chráněna bezpečnost rodiče a dítěte (...). V kontextu řízení o právech péče o děti a jejich navštěvování, v němž musí být prvořadý zájem dítěte, musí proto posouzení případných rizik násilí nebo jiných forem špatného zacházení tvořit nedílnou součást takového řízení.“

Bîzdîga proti Moldavsku

č. 15646/18, rozsudek ze dne 17. října 2023

Z další judikatury

Článek 2 Úmluvy

Hmotněprávní část

Kurt proti Rakousku

č. 62903/15, rozsudek velkého senátu ze dne 15. června 2021

Soud objasnil rozsah a obsah povinnosti státu přijmout prevenční operativní opatření na ochranu jednotlivce, jehož život je ohrožen trestným činem jiné osoby v souvislosti s domácím násilím. Velký senát Soudu rozhodl, že při neexistenci skutečného a bezprostředního rizika vraždy syna stěžovatelky jeho otcem obviněným z domácího násilí a vykázaným z domu nepředstavovalo nepřijetí dalších ochranných opatření porušení hmotněprávní složky článku 2 Úmluvy. Vnitrostátní orgány okamžitě a s náležitou péčí reagovaly na oznámení stěžovatelky o domácím násilí a řádně vyhodnotily možná rizika.

Y a ostatní proti Bulharsku

č. 9077/18, rozsudek ze dne 22. března 2022

Soud shledal porušení pozitivní povinnosti státu na poli článku 2 Úmluvy z důvodu selhání vnitrostátních orgánů chránit život ženy zavražděné jejím manželem, přestože podala několik stížností na domácí násilí v průběhu 9 měsíců. Vnitrostátní orgány nepřijaly dostatečná preventivní opatření a nereagovaly okamžitě na tvrzené domácí násilí. Soud také objasnil metodický přístup při posuzování prevenční operativní povinnosti v judikatuře vydané po věci *Kurt proti Rakousku*. Soud naopak neshledal porušení článku 14 Úmluvy.

Tërshana proti Albánii

č. 48756/14, rozsudek ze dne 4. srpna 2020

Soud rozhodl, že došlo k porušení práva stěžovatelky na život dle článku 2 Úmluvy v procesní složce tím, že orgány činné v trestním řízení neprovedly účinné vyšetřování kyselinového útoku neznámého pachatele na stěžovatelku, zejména neidentifikovaly druh žíraviny a nezajistily dostatečnou účast stěžovatelky na trestním řízení. Na druhé straně však Soud konstatoval, že nedošlo k porušení práva stěžovatelky na život dle článku 2 Úmluvy v jeho hmotněprávní složce, jelikož vnitrostátní orgány nejsou zodpovědné za útok, neboť o násilném chování útočníka se dozvěděly až po útoku.

Bljakaj a ostatní proti Chorvatsku

č. 74448/12, rozsudek ze dne 18. září 2014

Soud rozhodl, že policisté nepřijali dostatečná opatření k ochraně života příbuzné stěžovatelů, zastřelené duševně narušenou osobou, čímž došlo k porušení článku 2 Úmluvy. Soud naopak neshledal porušení článku 13 Úmluvy.

Osman proti Spojenému království

č. 25829/94, rozsudek velkého senátu ze dne 28. října 1998

Velký senát Soudu neshledal porušení článku 2 Úmluvy, jelikož vnitrostátní orgány nelze kritizovat za nepřijetí preventivních opatření k ochraně životů a zdraví před útokem třetí osoby za situace, kdy nemohly rozumně předvídat existenci určitého a bezprostředního rizika pro život manžela, potažmo otce, stěžovatelů, jakož i pro zdraví druhého stěžovatele. Ze stejného důvodu pak konstatoval i neporušení práva na respektování soukromého života chráněného článkem 8 Úmluvy.

Procesní část – účinné vyšetřování

Tërshana proti Albánii

č. 48756/14, rozsudek ze dne 4. srpna 2020

Soud rozhodl, že došlo k porušení práva stěžovatelky na život dle článku 2 Úmluvy v procesní složce tím, že orgány činné v trestním řízení neprovedly účinné vyšetřování kyselinového útoku neznámého pachatele na stěžovatelku, zejména neidentifikovaly druh žíraviny a nezajistily dostatečnou účast stěžovatelky na trestním řízení. Na druhé straně však Soud konstatoval, že nedošlo k porušení práva stěžovatelky na život dle článku 2 Úmluvy v jeho hmotněprávní složce, jelikož vnitrostátní orgány nejsou zodpovědné za útok, neboť o násilném chování útočníka se dozvěděly až po útoku.

Článek 3 Úmluvy

Adekvátní ochrana

Tunikova a ostatní proti Rusku

č. 55974/16 a 3 další, rozsudek ze dne 14. prosince 2021

Soud shledal porušení článku 3 Úmluvy (zákaz nelidského zacházení), jelikož ruské orgány stěžovatelkám neposkytly navzdory opakovaně předloženým důkazům žádnou ochranu před domácím násilím, nevytvořily účinný právní rámec boje proti domácímu násilí, nevyhodnotily rizika opakujícího se násilí a neprovedly účinné vyšetřování. Soud dále shledal, že došlo k porušení práv stěžovatelek chráněných článkem 14 (zákaz diskriminace) ve spojení s článkem 3 Úmluvy, neboť ženy byly a jsou v Rusku obětmi domácího násilí ve významně vyšší míře než muži a ruské orgány v reakci na tento trend nepřijaly žádná opatření. Soud ruské vládě doporučil podle článku 46 Úmluvy naléhavé přijetí změn vnitrostátního práva a praxe, aby se předešlo obdobným porušením.

T. M. a C. M. proti Moldavsku

č. 26608/11, rozsudek ze dne 28. ledna 2014

Soud rozhodl, že neposkytnutím účinné ochrany před domácím násilím ze strany státních orgánů byly porušeny pozitivní závazky státu plynoucí z článku 3 Úmluvy. Touto nečinností zároveň došlo ve vztahu k první stěžovatelce k porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 Úmluvy, neboť se v ní odrážel diskriminační stereotypní pohled na pozici žen v moldavské společnosti.

Eremia proti Moldavsku

č. 3564/11, rozsudek ze dne 28. května 2013

Soud rozhodl, že došlo k porušení článku 3 Úmluvy ve vztahu k první stěžovatelce a k porušení článku 8 Úmluvy ve vztahu ke druhé a třetí stěžovatelce, neboť je státní orgány nedokázaly účinně ochránit před domácím násilím ze strany manžela, resp. otce. Nečinnost státních orgánů byla podle Soudu současně v rozporu s článkem 14 ve spojení s článkem 3 Úmluvy, neboť se v ní odrážel diskriminační stereotypní náhled na ženy v Moldavsku.

Účinné vyšetřování

Valiulienė proti Litvě

č. 33234/07, rozsudek ze dne 26. března 2013

Soud rozhodl, že způsobem, jakým se orgány činné v trestním řízení postavily k případu stěžovatelky, která byla obětí domácího násilí, došlo k porušení článku 3 Úmluvy. Stěžovatelce nebyla poskytnuta účinná ochrana před špatným zacházením z důvodu promlčení trestního stíhání, ke kterému došlo z důvodu pochybní státních orgánů. Dále uvedl, že není nutné zkoumat, zda došlo k porušení práva na respektování soukromého a rodinného života.

E. M. proti Rumunsku

č. 43994/05, rozsudek ze dne 30. října 2012

Soud rozhodl, že došlo k porušení práva stěžovatelky na ochranu proti mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu ve smyslu článku 3 Úmluvy v souvislosti s opakovanými útoky jejího bývalého manžela na ni v přítomnosti společné nezletilé dcery, která byla domácím násilím traumatizována. Přestože násilí proti stěžovatelce nebylo zpochybněno a sebepoškození nebylo namítáno, vnitrostátní orgány nenařídily vyšetření a nezjistily, kdo stěžovatelce poranění způsobil. Trestní systém v daném případě nebyl schopen identifikovat a potrestat toho, kdo byl za oznámený útok odpovědný, ani neprozkoumal možné směry vyšetřování. Takový postup je přitom způsobilý zmenšit důvěru veřejnosti a zejména obětí domácího násilí v soudní systém a vládu práva.

Článek 8 Úmluvy

Verhoeven proti Francii

č. 19664/20, rozsudek ze dne 28. března 2024

Soud dospěl k závěru, že rozhodnutím vnitrostátních soudů o návratu stěžovatelčina syna do Japonska, odkud jej stěžovatelka protiprávně přemístila do Francie, nedošlo k porušení článku 8 Úmluvy, přestože stěžovatelka tvrdila, že byla ze strany svého manžela (otce dítěte) vystavena domácímu násilí a že existuje skutečná možnost, že bude v Japonsku zbavena rodičovských práv a od dítěte odloučena.

Oddělené stanovisko soudce Mits

„5. (...) děti, které jsou pouze vystaveny domácímu násilí, mohou vykazovat emocionální a behaviorální problémy srovnatelné s těmi, které mají děti, které byly přímo obětmi fyzického nebo sociálního týrání. Efekt domácího násilí zasahuje děti ve všech věkových kategoriích a ve všech fázích jejich vývoje. (...)“

Hajduová proti Slovensku

č. 2660/03, rozsudek ze dne 30. listopadu 2010

Soud rozhodl, že vnitrostátní orgány v rozporu s článkem 8 Úmluvy nedostály svému pozitivnímu závazku ochránit stěžovatelku před výhrůzkami jejího manžela. Ten byl odsouzen za její napadení k ochrannému léčení, které však

nebylo vykonáno a výhrůžky se mohly opakovat. Soud dále rozhodl, že „osobní bezpečnost“ ve smyslu článku 5 Úmluvy je nutno chápat v kontextu osobní svobody, a nikoli fyzické bezpečnosti, a proto článek 5 Úmluvy není v projednávané věci, poukazuje-li stěžovatelka na absenci výkonu ochranného léčení jejího manžela, použitelný.

A. proti Chorvatsku

č. 55164/08, rozsudek ze dne 14. října 2010

Soud dospěl k závěru, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy, jelikož chorvatské orgány nedodržely mnohá opatření na ochranu stěžovatelky, které nařídil soud, ani se nezabývaly psychiatrickými problémy jejího exmanžela, které se zdály být příčinou jeho násilného chování.

Článek 14 Úmluvy

Luca proti Moldavsku

č. 55351/17, rozsudek ze dne 17. října 2023

Soud rozhodl, že došlo k porušení zákazu špatného zacházení podle článku 3 Úmluvy v jeho hmotněprávní i procesní složce, jelikož státní orgány neposkytly stěžovateli dostatečnou ochranu před domácím násilím a neprovedly účinné vyšetřování. Dále shledal, že došlo k porušení zákazu diskriminace podle článku 14 ve spojení s článkem 3 Úmluvy, neboť uvedené selhání nebylo ojedinělým případem, ale projevem obecného stereotypního přístupu moldavských orgánů k násilí páchanému na ženách.

A. E. proti Bulharsku

č. 53891/20, rozsudek ze dne 23. května 2023

Soud shledal porušení práva nezletilé stěžovatelky, oběti domácího násilí, dle článků 3 a 14 Úmluvy, z důvodu absence odpovídající právní i praktické ochrany a účinného vyšetřování. Soud současně vyslovil, že odmítnutí ratifikace tzv. Istanbulské úmluvy je ukazatelem úrovně odhodlání bulharských orgánů účinně bojovat proti domácímu násilí.

Y a ostatní proti Bulharsku

č. 9077/18, rozsudek ze dne 22. března 2022

Soud rozhodl o neporušení článku 14 Úmluvy, když nenašel žádné důkazy o nedbalosti vůči násilí na ženách, a to jak obecně v Bulharsku, tak v zacházení policie s případem příbuzné stěžovatelek. Soud sjednotil zásady týkající se diskriminace na základě pohlaví (§ 123–136).

Tunikova a ostatní proti Rusku

č. 55974/16 a 3 další, rozsudek ze dne 4. prosince 2021

Soud v tomto rozsudku shrnul obecná opatření k řešení problematiky domácího násilí jako systémového problému (§ 148–158).

„131. (...) není Soud přesvědčen, že stěžovatelé uspěli v předložení *prima facie* případu obecné a diskriminační pasivity bulharských orgánů v otázkách domácího násilí zaměřeného proti ženám.

132. Je tedy třeba zjistit, zda existují důkazy o zaujatosti vůči ženám ze strany státních úředníků, kteří se konkrétně zabývali tímto případem.

133. Neexistují důkazy, že by se některý z policistů nebo jiných úředníků zapojených do řešení stížností (...) pokusil ji odradit od hledání nápravy nebo ochrany (...).“

Volodina proti Rusku

č. 41261/17, rozsudek ze dne 9. července 2019

Soud shledal porušení článku 3 Úmluvy (zákaz nelidského zacházení), jelikož vnitrostátní orgány stěžovatelce, oběti domácího násilí, neposkytly navzdory opakovaně předloženým důkazům žádnou ochranu před násilníkem a jeho útoky nevyšetřily. Soud dále shledal, že došlo k porušení práv stěžovatelky chráněných článkem 14 (zákaz diskriminace) ve spojení s článkem 3 Úmluvy, neboť ženy byly a jsou v Rusku obětmi domácího násilí ve významně vyšší míře než muži a ruské orgány v reakci na tento trend nepřijaly žádná opatření.

M. G. proti Turecku

č. 646/10, rozsudek ze dne 22. března 2016

Soud rozhodl, že v souvislosti s nečinností vnitrostátních orgánů v případě domácího násilí došlo k porušení článku 3 Úmluvy, jakož i článku 14 ve spojení s článkem 3 Úmluvy.

Opuz proti Turecku

č. 33401/02, rozsudek ze dne 9. června 2009

Soud poprvé dospěl k závěru, že (ve spojení s články 2 a 3 Úmluvy) došlo k porušení článku 14 Úmluvy v případě domácího násilí. Domácí násilí vůči ženám bylo tolerováno a dostupné prostředky nápravy nefungovaly účinně. Pachatelé domácího násilí nedostávali odstrašující tresty, ale tresty, které byly zmírňovány na základě zvyklostí, tradic nebo cti. Soud rozhodl o porušení článků 2, 3 a 14 Úmluvy v případě smrtelných zranění matky stěžovatelky z důvodu domácího násilí, kdy vnitrostátní orgány věděly o násilné minulosti pachatele.

Povinnost státních orgánů chránit zvláště zranitelnou oběť incestního znásilnění a domácího násilí před zastrašováním a opakovanou viktimizací

J. I. proti Chorvatsku

č. 35898/16, rozsudek ze dne 8. září 2022

Soud rozhodl, že došlo k porušení zákazu nelidského zacházení podle článku 3 Úmluvy, jelikož se vnitrostátní orgány v rozporu s vnitrostátním právem dostatečně nezabývaly namítanými výhrůžkami smrti učiněnými vůči stěžovatelce jejím otcem, jenž ji v minulosti opakovaně znásilnil.

Výhrůžky na sociálních sítích a kybernetické násilí

Volodina (č. 2) proti Rusku

č. 40419/19, rozsudek ze dne 14. září 2021

Soud shledal, že státní orgány nedostály pozitivním závazkům vyplývajícím z práva na respektování soukromého života dle článku 8 Úmluvy, když nedostatečně zareagovaly na kybernásilí vůči stěžovatelce.

Buturugă proti Rumunsku

č. 56867/15, rozsudek ze dne 11. února 2020

Soud shledal, že orgány činné v trestním řízení nesplnily své pozitivní závazky vyplývající z článků 3 a 8 Úmluvy, jelikož nevyšetřovaly násilí a výhrůžky smrti ze strany manžela stěžovatelky jako domácí násilí a nepovažovaly porušení důvěrnosti účtů stěžovatelky na sociálních sítích jejím manželem za související s domácím násilím, jehož byla obětí.

Vystěhování násilníka ze společného obydlí

Levchuk proti Ukrajině

č. 17496/19, rozsudek ze dne 3. září 2020

Soud rozhodl, že vnitrostátní orgány nedostály svému pozitivnímu závazku zajistit účinnou ochranu stěžovatelky před domácím násilím, když při rozhodování o vystěhování bývalého manžela ze společného obydlí nenastolily spravedlivou rovnováhu mezi protichůdnými zájmy, neboť neposoudily danou situaci ve všech jejích aspektech, jakož ani rizika, která jí i dětem při dalším soužití s bývalým manželem hrozila, čímž porušily článek 8 Úmluvy.

Policejní varování uložené v rámci prevence stalkingu v souvislosti s obviněním z domácího násilí

Giuliano Germano proti Itálii

č. 10794/12, rozsudek ze dne 22. června 2023

Soud shledal porušení práva na respektování soukromého a rodinného života podle článku 8 Úmluvy v důsledku toho, že vydání tzv. napomenutí policejním orgánem, v němž byl stěžovatel varován před pokračováním ve stalkingu vůči své bývalé partnerce, nebylo provázeno náležitými právními zárukami proti zneužití. Zejména, vnitrostátní orgány toto opatření dostatečně neodůvodnily a stěžovatel byl do značné míry vyloučen z rozhodovacího procesu, aniž by se prokázalo, že to bylo vzhledem k naléhavosti situace nezbytné.

Výslech zranitelných svědků – oběti

N. K. proti Německu

č. 59549/12, rozsudek ze dne 26. července 2018

Přestože stěžovatel ani jeho obhájce neměli v žádném stádiu trestního řízení možnost vyslechnout manželku stěžovatele coby klíčového svědka a oběť domácího násilí, nedošlo tím dle Soudu k narušení celkové spravedlivosti řízení, a tedy ani k porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. d) Úmluvy.

Blíže viz tematickou příručku [Práva obětí trestných činů](#)

Domácí násilí v souvislosti s vyhoštěním

N. proti Švédsku

č. 23505/09, rozsudek ze dne 20. července 2010

Soud rozhodl, že deportace stěžovatelky ze Švédska do Afghánistánu by představovala porušení článku 3 Úmluvy, a to vzhledem k tomu, že v konkrétních okolnostech tohoto případu existovaly zásadní důvody k obavám, že pokud by byla deportována do Afghánistánu, čelila by různým kumulativním rizikům odvetných opatření ze strany jejího manžela, jeho rodiny, její vlastní rodiny a afghánské společnosti, což spadá pod článek 3. Soud zejména poznamenal, že skutečnost, že žadatelka chtěla požádat o rozvod se svým manželem a nechtěla s ním nadále žít, by mohla vést k závažným život ohrožujícím následkům. Další zprávy mezinárodních lidskoprávních organizací ukázaly, že přibližně 80 % afghánských žen bylo postiženo domácím násilím.

Děti jako oběti domácího násilí

Článek 2 Úmluvy

Talpis proti Itálii

č. 41237/14, rozsudek ze dne 2. března 2017

Soud rozhodl, že došlo k porušení článku 2 Úmluvy z důvodu vraždy stěžovatelčina syna a pokusu o vraždu stěžovatelky v kontextu domácího násilí. Dále rozhodl, že došlo k porušení článku 3 Úmluvy z důvodu absence přijetí opatření na ochranu stěžovatelky před domácím násilím. Konečně shledal porušení článku 14 Úmluvy.

„122. (...) musí být riziko skutečného a bezprostředního ohrožení (...) posuzováno s náležitým přihlédnutím ke konkrétnímu kontextu domácího násilí. (...) zohlednit opakování po sobě jdoucích epizod násilí v rámci rodinné jednotky. (...)“

Kontrová proti Slovensku

č. 7510/04, rozsudek ze dne 31. května 2007

Soud shledal, že policejní orgány s ohledem na okolnosti případu nedostály své pozitivní povinnosti přijmout odpovídající opatření k ochraně života dětí stěžovatelky zastřelené jejich otcem, které byly stejně jako sama stěžovatelka dlouhodobě vystaveny domácímu násilí ze strany jejího manžela, o němž orgány věděly, čímž došlo k porušení práva na život dle článku 2 Úmluvy. Soud dále shledal porušení článku 13 Úmluvy, jelikož stěžovatelka neměla k dispozici prostředek nápravy, jímž by se mohla domoci náhrady nemajetkové újmy, kterou utrpěla v souvislosti s úmrtím svých dětí.

Neprovedení okamžitého vyšetřování

D. M. D. proti Rumunsku

č. 23022/13, rozsudek ze dne 3. října 2017

Soud rozhodl, že respekt k důstojnosti dítěte vyžaduje, aby vnitrostátní orgány netolerovaly jakékoli zneužívání dětí včetně tělesného trestání, a shledal porušení procesních závazků podle článku 3 Úmluvy v případě dítěte, které bylo obětí domácího násilí ze strany otce. Soud kriticky zhodnotil přístup vnitrostátního soudu, který v rozporu s vnitrostátní právní úpravou absolutně zakazující tělesné tresty dětí usoudil, že „osamocené a náhodné“ násilné činy mohou být

v rodině tolerovány. Soud rovněž rozhodl o porušení práva na spravedlivý proces dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy z důvodu nepřiznání náhrady dítěti za utrpenou újmu.

M. a M. proti Chorvatsku

č. 10161/13, rozsudek ze dne 3. září 2015

Soud shledal, že došlo k porušení procesních povinností státu na poli článku 3 Úmluvy ve vztahu k první nezletilé stěžovatelce z důvodu neprovedení účinného vyšetřování tvrzeného špatného zacházení ze strany jejího otce. Dále j dospěl k závěru, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy ve vztahu k první i druhé stěžovatelce z důvodu nepřiměřené délky řízení o úpravě péče, resp. trestního vyšetřování otce, trvajícího více než čtyři roky, a u nezletilé první stěžovatelky též z důvodu absence jejího přímého slyšení před soudem. V tomto případě bylo zapotřebí ještě větší pečlivosti, protože se jednalo o traumatizované dítě, zatížené velkým duševním utrpením, které vyvrcholilo sebepoškozujícím chováním.

Bliže viz tematickou příručku [Nepřijatelnost tělesného trestání dětí](#)

Přítomnost dětí u domácího násilí

Luca proti Moldavsku

č. 55351/17, rozsudek ze dne 17. října 2023

Soud rozhodl, že státní orgány nedostály pozitivním závazkům vyplývajícím z práva na respektování soukromého života dle článku 8 Úmluvy, jelikož neposkytly stěžovatelce včasnou podporu k obnovení a usnadnění kontaktu s dětmi. Vnitrostátní orgány nepřijaly okamžitá opatření na podporu stěžovatelky při udržování styku s dětmi a nezohlednily incidenty domácího násilí při určování práv na styk s dětmi.

E. M. proti Rumunsku

č. 43994/05, rozsudek ze dne 30. října 2012

„70. (...) Inicializația în acest sens a fost în acest caz în mod special necesară, deoarece faptele de agresiune s-au petrecut în prezența copilului minor.“

Soud rozhodl, že došlo k porušení práva stěžovatelky na ochranu proti mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu ve smyslu článku 3 Úmluvy v souvislosti s opakovanými útoky jejího bývalého manžela na ni v přítomnosti společné nezletilé dcery, která byla domácím násilím traumatizována. Navzdory příslušnému právnímu rámci, který předvídal zapojení různých institucí a umožňoval přijmout řadu i mimosoudních opatření, a přestože byla stěžovatelčina tvrzení podpořena lékařským potvrzením, a proto byla *prima facie* hodnověrná, vnitrostátní orgány nepodnikly žádný krok v tom směru. Jejich postup svědčí o nedostatku vzájemné spolupráce, který je o to více politováníhodný, jelikož se týká citlivé oblasti celospolečenského zájmu, a navíc k násilí došlo v přítomnosti dítěte. Soud neshledal potřebným posoudit případ odděleně z hlediska práva na rodinný a soukromý život podle článku 8 Úmluvy.

„90. orgány (...) nezohlednily (...) kontext domácího násilí a stále platného ochranného příkazu, ačkoli na tyto skutečnosti byly upozorněny (...)“

91. Vláda navíc Soud neinformovala o žádném šetření nebo posouzení toho, zda chování dětí souvisí s tím, že byly svědky domácího násilí, nebo o dopadu, který na ně má soužití s pachatelem domácího násilí.“

Odebrání dětí z péče a styk dítěte s rodičem v kontextu domácího násilí

Bízdiaga proti Moldavsku

č. 15646/18, rozsudek ze dne 17. října 2023

Soud rozhodl o porušení článku 8 Úmluvy, jelikož státní orgány nezohlednily údajnou historii domácího násilí v rodině. Ze spisů ani z rozhodnutí orgánu péče o děti nevyplývá žádné samostatné a komplexní posouzení rizik ani žádná opatření, která by umožnila zachovat styk stěžovatelky se synem, aniž by byla ohrožena bezpečnost dítěte a matky.

„62. (...) byla v projednávaném případě údajná historie domácího násilí relevantním a povinným faktorem, který je třeba zvážit při posuzování vnitrostátních orgánů při rozhodování o právu na styk. Navzdory odkazům v rozhodnutí orgánu sociálně-právní ochrany dětí (...) se nezdá, že by rozhodnutí orgánu sociálně-právní ochrany dětí a rozsudky soudů zohledňovaly posouzení příslušných rizik.“

I. M. a ostatní proti Itálii

č. 25426/20, rozsudek ze dne 10. listopadu 2022

„137. (...) bezpečnost rodiče, který se nedopouští násilí, a dětí by měla být ústředním faktorem při rozhodování o nejlepším zájmu dítěte ve věcech péče o dítě a styku s ním.“

Soud rozhodl, že došlo k porušení práva na respektování rodinného života dětí, obětí domácího násilí, které se po dobu tří let musely stýkat v nechráněném prostředí se svým násilnickým otcem, a matky, které byla pozastavena rodičovská odpovědnost, jelikož takovým setkáním bránila.

Dewinne proti Belgii

č. 56024/00, rozhodnutí ze dne 10. března 2005

Opatření spočívající v odebrání dětí z důvodu násilí ze strany otce, jejich umístění v rámci rodiny a následném přemístění do ústavní péče, jelikož péče v rámci rodiny byla nedostatečná, byla podle Soudu nezbytná a přiměřená k ochraně zájmů dětí. Stížnost proto Soud jako zjevně neopodstatněnou odmítl.

Vyhledávání další judikatury na mezisoudy.cz pod heslem: domácí násilí, právo na život a ochrana před špatným zacházením, právo na respektování soukromého a rodinného života

— Další prameny mezinárodního práva

Evropská unie

- [Listina základních práv EU \(čl. 3 a 21\)](#)
- [Směrnice \(EU\) 2024/1385 o potírání násilí na ženách a domácího násilí](#)

Directive of the European Parliament and of the Council on combating violence against women and domestic violence

Rada Evropy

- [Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí \(tzv. Istanbulská úmluva\)](#)
- [GREVIO – skupina odborníků Rady Evropy, která se zaměřuje na monitorování implementace Úmluvy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí](#)
- [Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy č. Rec\(2002\)5 o ochraně žen před násilím](#)

Recommendation Rec(2002)5 of the Council of Europe's Committee of Ministers to member States on the Protection of Women against Violence

Organizace spojených národů

- [Úmluva OSN o odstranění všech forem diskriminace žen](#)
- [Obecné doporučení Výboru OSN o odstranění všech forem diskriminace žen č. 35 \(2017\) O genderově podmíněném násilí páchaném na ženách](#)
- [Úmluva OSN o právech dítěte \(čl. 19\)](#)
- [Obecný komentář Výboru OSN pro práva dítěte č. 8 \(2006\) Právo dítěte na ochranu před tělesnými tresty a dalšími krutými nebo ponižujícími formami trestu \(mimo jiné článek 19, čl. 28 odst. 2 a článek 37\) ze dne 2. března 2007](#)
- [Obecný komentář Výboru OSN pro práva dítěte č. 13 \(2011\) Právo dítěte na ochranu před všemi druhy násilí ze dne 18. dubna 2011](#)

Ostatní

- [HELP online kurz Rady Evropy – Domácí násilí a násilí na ženách](#)
- www.detstvibeznasili.cz

— Česká právní úprava a praxe

Právní úprava

- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod (čl. 8, 10 a 12)
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (§ 742 odst. 1, 751–753, 762 odst. 2, 907 odst. 2, 1482, 3021)
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (§ 6 písm. g, 16 odst. 2, 57 odst. 1)
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (§ 100 odst. 3 a 4)

- Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (§ 8 odst. 1, 12 odst. 3, 14, 400–414 a 492–496)
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (§ 122 a násl., 146, 199, 231 a 354)
- Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (§ 35)
- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Soudní praxe

- Usnesení NS ze dne 17. prosince 2023, sp. zn. [4 Tdo 1219/2013](#) (k soustavným psychickým útrapám)
- Usnesení NS ze dne 26. července 2022, sp. zn. [4 Tdo 579/2022](#) (k naplnění znaku domácího násilí a partnerským neshodám)
- Usnesení NS ze dne, ze dne 29. června 2022, sp. zn. [4 Tdo 487/2022](#) (k naplnění skutkové podstaty týrání osoby žijící ve společném obydlí)
- Usnesení NS ze dne 12. června 2018, sp. zn. [8 Tdo 213/2018](#) (k újmě v oblasti psychického zdraví)
- Usnesení NS ze dne 29. března 2017, sp. zn. [3 Tdo 283/2017](#) (k povaze týrání a posuzování jednotlivých dílčích útoků)
- Usnesení NS ze dne 11. července 2012, sp. zn. [7 Tdo 725/2012](#) (k otázce věrohodnosti)
- Usnesení NS ze dne 24. února 2011, sp. zn. [6 Tdo 1508/2010](#) (k účelu trestního řízení)

Norská zkušenost – prevence a potírání domácího násilí v Norsku

Ombudsman pro rovnost a nediskriminaci

K potírání domácího násilí v Norsku přispívá významným způsobem Ombudsman pro rovnost a nediskriminaci, který podporuje rovnost a bojuje proti diskriminaci ve všech oblastech společnosti. Poskytuje bezplatné poradenství v oblasti antidiskriminačního práva, sleduje, zda Norsko plní své závazky v oblasti lidských práv, a dohlíží na činnost a oznamovací povinnost zaměstnavatelů a orgánů veřejné správy.

Jeho mandát a úloha jsou stanoveny v norském antidiskriminačním zákoně o ombudsmanovi. Jedná se o nezávislý orgán pro rovnost financovaný z veřejných prostředků, který má přibližně 40 zaměstnanců a sídlí v Oslu.

V severní části Norska je aktuálně zřizována pobočka Ombudsmana pro rovnost a antidiskriminaci, která se bude zabývat především rovností a potíráním diskriminace pro laponskou komunitu.

Prevence a potírání domácího násilí

Domácí násilí je vážným problémem, který postihuje jednotlivce a celé rodiny. Norsko je známé svou komplexní legislativou a aktivními iniciativami zaměřenými na prevenci a potírání domácího násilí. Země klade velký důraz na ochranu obětí a efektivní postihování pachatelů, přičemž využívá jak právní, tak i sociální nástroje.

Právní rámec

Norsko má silný právní rámec zaměřený na boj proti domácímu násilí. Základními právními nástroji v této oblasti jsou zákon o ochraně před domácím násilím a trestní zákoník. Zákon o ochraně před domácím násilím je klíčovým nástrojem na ochranu obětí domácího násilí. Tento zákon umožňuje soudu nařídít ochranné opatření, jako je vydání restriktivního příkazu, který zakazuje pachateli kontaktovat oběť nebo se přiblížit k jejímu domovu. Tento zákon postihuje i násilí ve formě psychického a emocionálního zneužívání a stanoví možnost pro oběti získat bezpečný úkryt v krizových centrech.

Trestní zákoník upravuje specifické trestné činy domácího násilí, jako je fyzické a psychické zneužívání, hrozby, a také sexuální násilí. Násilí v rodině je v Norsku považováno za závažný trestný čin, který je přísně trestán, přičemž tresty mohou zahrnovat vězení, pokuty a další sankce. Zákon rovněž klade důraz na ochranu práv obětí, zajištění jejich bezpečnosti a poskytování podpory.

Dalším důležitým právním předpisem je zákon o rovnosti pohlaví a proti diskriminaci, který zahrnuje ustanovení na ochranu proti genderovému násilí a diskriminaci, což má přímý vliv na prevenci domácího násilí, zejména v případech, kdy jsou oběťmi ženy.

Mezi účinné právní prostředky boje s domácím násilím patří podání trestního oznámení, ochranné příkazy omezující pachatele v kontaktu (i digitálně) nebo přiblížení k oběti, osobní bezpečnostní alarm, reverzní osobní bezpečnostní alarm nebo náhrada újmy vzniklé oběti.

Prevence a podpora obětí

Kromě právního rámce se Norsko soustředí na prevenci domácího násilí prostřednictvím vzdělávacích a osvětových kampaní. Tyto iniciativy zahrnují školení pro profesionály, jako jsou policisté, učitelé a zdravotníci, kteří mohou identifikovat příznaky domácího násilí a reagovat na ně. Norsko má také specializované krizové a poradenské služby pro oběti domácího násilí, kde oběti mohou získat okamžitou pomoc a podporu.

Mnoho neziskových organizací v Norsku se angažuje v oblasti prevence domácího násilí, mezi nimi například JURK (Juridisk rådgivning for kvinner), což je organizace poskytující právní pomoc ženám, které se staly oběťmi násilí. Tato organizace poskytuje poradenství, podporu při podávání trestních oznámení a pomoc při hledání bezpečného útočiště.

Práce s pachateli

Prevence domácího násilí zahrnuje i práci s pachateli, která je zaměřena na změnu chování a snížení rizika opakování násilí. V Norsku existují programy pro násilníky, které nabízejí pachatelům domácího násilí možnost rehabilitace prostřednictvím terapeutických a poradenských sezení. Cílem těchto programů je snížit násilné chování a přispět k dlouhodobým změnám v chování pachatelů.

Spolupráce mezi institucemi

Účinný boj proti domácímu násilí v Norsku je výsledkem spolupráce mezi různými státními a nevládními institucemi. Kromě soudů, policie a právníků se do procesu zapojují i sociální pracovníci, zdravotníci a školní pedagogové. Tato meziinstitucionální spolupráce pomáhá nejen při prevenci domácího násilí, ale také při zajišťování bezpečí obětí a rehabilitaci pachatelů.

Závěr

Norsko se profiluje jako země s komplexním a efektivním přístupem k prevenci a potírání domácího násilí. Silná právní ochrana obětí, podpora zaměřená na prevenci a vzdělávání odborníků, stejně jako programy pro pachatele, ukazují, jak důležité je přistupovat k domácímu násilí jako k systematickému problému, který vyžaduje integrovaný přístup. Tento model je příkladem pro jiné země, které se snaží zlepšit svou odpověď na domácí násilí.

Odkazy na vnitrostátní právní předpisy

Zákon o ochraně před domácím násilím): <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2003-06-27-47>

Zákon o rovnosti pohlaví a proti diskriminaci): <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-06-16-51>

Trestní zákoník: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-20-28>

Tato příručka má čistě informativní povahu a neobsahuje závazný právní výklad rozsudků a rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva. Jejich anotace, na které je v tomto dokumentu odkazováno, nejsou úředními rozhodnutími a nejsou závazné. Jsou však autorskými díly chráněnými autorským právem. Tento dokument jako celek ani jednotlivé anotace v něm obsažené proto nesmí být bez předchozího souhlasu státu reprezentovaného Ministerstvem spravedlnosti zpřístupňovány veřejnosti ani jinak užívány, zejména rozmnožovány, nad rámec volného užití dle § 30 autorského zákona a zákonných licencí dle § 31 a násl. autorského zákona.